

kuropění zemřela. A její syn byl pokřtěn a dostal jméno svého strýce Boleslava.²¹²

Kapitola XXXVII.

Roku od narození Páně 1086

Z rozkazu a úsilí římského císaře Jindřicha III., rozmnožitele říše, se konala veliká synoda ve městě Mohuči,²¹³ kde spolu zasedali čtyři arcibiskupové a dvanáct biskupů, jejichž jména později oznámíme, spolu s opaty klášterů a s ostatními věřícími a písemně potvrdili přemnohá ustanovení o stavu svaté církve.

V tomto shromáždění týž císař se souhlasem a schválením všech nejlepších mužů své říše, vévodů, markrabí, dvořanů a biskupů, učinil českého knížete Vratislava vládcem jak Čech, tak i Polska.²¹⁴ Vložil mu vlastní rukou na hlavu královskou čelenku²¹⁵ a přikázal trevírskému arcibiskupu Egilbertovi,²¹⁶ aby ho v jeho hlavním sídle Praze pomazal za krále a vsadil mu na hlavu korunu.

Na témže sněmu pražský biskup Gebhart písemně předložil svou starou žalobu stran svrchuřečeného moravského biskupa Jana. Ač ten již téhož roku odešel z tohoto světa, přece řečený biskup, ve velikých obavách z budoucnosti, jednal skrze přátele a naléhal na císaře, aby na to místo už nový biskup nebyl dosazován. I rozvinul přede všemi privilegium... od svého dávného předchůdce biskupa svatého Vojtěcha a potvrzené jak od papeže Benedikta, tak od císaře Oty I.²¹⁷ Na základě spravedlivé žaloby císař, pohnut prosbami knížete Vratislava, bratra tohoto biskupa Gebharta, a na radu arcibiskupa mohučského Wezila²¹⁸ a jiných dobrých přátel spravedlnosti přidal k starému privilegiu nové, skoro téhož znění, a potvrdil je císařským znakem, jak se dále ukáže. Opis tohoto privilegia nepokládáme za zbytečné vložit do tohoto našeho díla, obsahuje totiž toto nebo asi takové znění:

„Ve jménu svaté a nerozdílné Trojice. Jindřich Třetí, z přízně milosti Boží císař římský, rozmnožitel říše. Víme, že královskému jménu a císařské důstojnosti přísluší, abychom všude pomáhali prospěchu Božích církví a odvraceli od nich škody nebo křivdy, kde by bylo potřeba. A proto chceme, aby bylo všem věrným Božím i říše naší

známo, budoucím i nynějším, že náš věrný pražský biskup Gebhart si často stěžoval svým spolubratrům a spolubiskupům i ostatním našim knížatům a naposledy i nám, že pražské biskupství, jež bylo od počátku zřízeno po celém českém a moravském knížectví jako jediné a nerozdílné a tak bylo i od papeže Benedikta i od císaře Oty Prvního stvrzeno, bylo později se svolením jeho předchůdců rozděleno. Nadto se zmenšilo jeho vlastní území tím, že byl pouhou mocí panovníků dosazen nový biskup. Když biskup Gebhart v Mohuči před legáty apoštolské stolice v přítomnosti naší²¹⁹ i mnohých nejlepších mužů naší říše vznesl touž žalobu, arcibiskupové Wezilo Mohučský, Sigevin Kolínský, Egilbert Trevírský, Liemar Brémský a biskupové Tiederik Verdunský, Konrád Utrechtský, Oldřich Eichstádtský a Ota Řezenský se souhlasem laiků, tedy českého knížete Vratislava a jeho bratra Konráda, vévody Fridricha, vévody Litolta, falckraběte Rapota a všech, kteří se tam sešli, onu prvotní osadu se vším celým svým územím prisoudili pražskému stolci.

Hranice na západě tvoří: Tuhošť s krajem, jenž dosahuje rozhraní řeky Kouby, Sedlec a Lučané a Děčané, Lutoměřici a Lemuzi až ke středu lesa, jímž jsou Čechy ohraničeny. Potom na půlnoc se rozkládají tyto hranice: Pšované, Chorvati a druzí Chorvati, Slezané, Třebované, Bobřané, Dědošané až ke středu lesa, kde přicházejí hranice Milčanů. Odtud na východ má tyto řeky za hranice: Bug a Styr s hradem Krakovem a krajem, jehož jméno je Váh, se všemi krajinami, jež náležejí k dříve řečenému hradu, jímž je Krakov. Odtud připojením uherského pomezí rozšířena táhne se až k horám, jež se nazývají Tritri.²²⁰ Potom na té straně, jež je obrácena k poledni, táž biskupská osada s připojením moravské země se táhne až k řece, jež se nazývá Váh, a ke středu lesa, jenž se nazývá More, a téže hory, která hraničí s Bavorskem.

A tak se stalo díky našemu prostřednictví a získanému společnému souhlasu knížat skrze...,²²¹ že kníže český Vratislav a jeho bratr Konrád znova přiznali a vrátili svému svrchu řečenému bratru, pražskému biskupu, nerozdílně onu osadu, soudním pořadem požadovanou. A proto, s ohledem na důvodnou prosbu téhož biskupa, výrokem naší císařské moci jemu i jeho nástupcům stvrzujeme opět

sjednocení pražského biskupství. Ustanovujeme rovněž a nezrušitelně nařizujeme, že v budoucnosti se žádný člověk kteréhokoli stavu nebo žádný lidský spolek nesmí odvážit odcizit pražskému kostelu cokoli z jeho práva v svrchu označených hranicích. A aby moc tohoto sjednocení a potvrzení zůstala po všechny věky stálá a nezvrácená, proto jsme kázali sepsat tento list, a jak je dole vidět, vlastní rukou jsme jej potvrdili a dali jsme jej přitištěním naší pečeti označit. Dáno dne 29. dubna léta od narození Páně 1086, indikce 9., v 32. roce kralování pana Jindřicha a ve třetím roce jeho císařství.“

Sám jsem viděl, jak císař to znamení vlastní rukou připojil²²² na privilegium pražského biskupství.²²³

Kapitola XXXVIII.

A rovněž téhož roku potvrdil papež Kliment na žádost císaře Jindřicha a na přímluvu mohučského arcibiskupa Wezila a prostřednictvím apoštolských legátů přítomných na synodě svým privilegiem pražské biskupství v jeho řečených hranicích. Učinil tak rovněž na žádost a přičiněním biskupa Gebharta a skrze jeho kaplana Albina, jehož z této příčiny poslal s apoštolskými legáty z Mohuče do Říma.²²⁴

Téhož roku, dne 9. června, zemřel moravský kníže Ota, bratr českého knížete Vratislava.²²⁵

Mezitím trevírský arcibiskup Egilbert přijel do hlavního sídla Prahy, kde na základě císařova rozkazu dne 15. června při slavné mši svaté pomazal Vratislava, oděného královskými odznaky, na krále a vložil korunu na hlavu jeho i na hlavu jeho manželky Svatavy, oblečené v královské roucho. Přitom duchovní i všichni dvořané

tříkrát volali: „Vratislavu, králi českému i polskému, vznešenému a mírumilovnému, od Boha korunovanému, život, zdraví a vítězství!“ Potom třetího dne arcibiskup, obdarován nesmírným nákladem zlata a stříbra, hodným královské vznešenosti, a obdařen i jinými výslužkami a dary, se vrátil radostně a s velikou poctou domů.²²⁶

Kapitola XXXIX.

Roku od narození Páně 1087

Král Vratislav sebral vojsko a vytáhl do Srbska, jež mu kdysi císař Jindřich navždy udělil v držení.²²⁷ V době, kdy opravoval jakýsi hrad jménem Hvozdec,²²⁸ blízko hradu Míšně, zatímco jiní byli zabráni prací, poslal svého syna Břetislava s dvěma houfy vybraných bojovníků,²²⁹ aby pomstily příkoří, jež se mu jednou stalo. Neboť před nějakým časem, na cestě od císařského dvora, náhodou přenocoval v jedné velmi velké vsi řečené Kyleb.²³⁰ Tam se v noci strhla různice mezi jeho lidmi a obyvateli vesnice, v jejímž důsledku vesničané zabili dva bratry. Byli to první mezi předními,²³¹ mohutné pilíře naší vlasti, zářící světlem ctností, Načerat a Vznata, synové předáka Tasa. Tak tedy ti, které král poslal, spěchali dnem i nocí a třetího dne na úsvitě podle rozkazu prudce udeřili na řečenou ves. Pobrání všechny jejich statky a je samé i jejich ženy oloupili až do řemínku na střevíci,²³² stavení do základů zapálili a rozbořili, odvedli s sebou koně a dobytek a beze škody se dali na cestu.

Když však v poledne přecházeli přes jednu řeku, našel panovníkův syn útulné místo u řeky. Kázal tedy štítonošům,²³³ aby s kořistí táhli napřed, ale ty nejudatnější bojovníky pozval, aby tam s ním poobědvali. A poněvadž bylo velké parno a syna knížete sužovalo prudké horko, rozhodl se, že se po obědě trochu osvěží ve vodě koupáním. Tu mu předák Aleš dal vzkázat: „Není to tvá Vltava nebo Ohře, kde se koupeš, neotálej, neseš poklady hrdinů.“ K tomu mladík odpověděl: „Je vrozené starcům, že se třesou vždy, jak jen zavěje vítr, a více se bojí konce života, přestože již nad nimi stojí, než mladíci.“ Když to oznámili Alešovi, pravil: „Dej Bůh, ale se šťastným výsledkem, aby nyní nastala taková neodvratná náhoda, aby mladíci viděli, zdali se starci, či oni více bojí konce života.“ Co tak zmíněný předák mluvil,